

ת"פ 41604/09/17 - מדינת ישראל נגד סמרט קאסט פתרונות לבניה מתקדמת בע"מ, טנוס חאתם

בית משפט השלום בחיפה

ת"פ 41604-09-17 מדינת ישראל נ' סמרט קאסט פתרונות לבניה מתקדמת בע"מ ואח'

בפני כבוד השופט שלמה בנג'ו

המאשימה מדינת ישראל

נגד

הנאשמים

1. סמרט קאסט פתרונות לבניה מתקדמת בע"מ

2. טנוס חאתם

החלטה

(בעניינו של הנאשם מס' 2)

בישיבה שנקבעה להקראת כתב האישום, טען הסניגור מספר טענות מקדמיות. לאחר שאלה נבחנו על ידי בית המשפט, ניתנה החלטה בדיון האחרון, כי דין הטענות המקדמיות להידחות. צוין, כי הנימוקים יינתנו בנפרד.

להלן הנימוקים למתן ההחלטה:

טענת השיהוי - נטען כי העבירות בוצעו על פי הנטען ממאי 2010 עד יוני 2011, ולמרות היותן עבירות מסוג פשע, נוצר שיהוי ניכר בהגשת כתב האישום, ורק בספטמבר 2017 הוגש כתב האישום, מבלי שהייתה לכך כל הצדקה. עוד נטען כי מדובר בחקירה פשוטה וממוקדת, כל החומר היה בידי החוקרים ב-2012, הנאשם שיתף פעולה, והשיהוי שנוצר, נוכח נסיבותיו של הנאשם, לרבות ביעור החומר שהחברה חייבת לשמור על פי חוק, גרם לפגיעה ממשית בהגנתו, ולכן, מדובר במקרה מובהק המצדיק את ביטול כתב האישום. עוד נטען בהקשר זה, כי גם קיימת נחיצות לבקר מנהלית בהיבט הפלילי את המאשימה, אשר סתה מהנחיות היועץ המשפטי לממשלה, לגבי משך זמן הטיפול בתביעה מסוג זה.

בע"פ 6384/11 רוזי בן חיים נגד היועץ המשפטי לממשלה, נדרש בית המשפט העליון לסוגיית השיהוי. בית המשפט העליון קובע כי בבואו לבחון שיהוי, יישקלו שני פרמטרים - משך השיהוי ונסיבות השיהוי (שם, בפסקה 25).

בכל הנוגע למשך השיהוי, יש לבחון את הדבר כפשוטו, את פרק הזמן שחלף, וככל שביהמ"ש מתרשם כי מדובר בהשתהות בלתי סבירה, ניתן במקרים חריגים ונדירים, להורות על ביטול כתב האישום, אם ההשתהות נובעת מסיבות שאינן מוצדקות (ראו גם ע"פ 7014/06 מדינת ישראל נ' לימור (2007)), שם בפסקה 62).

בכל הנוגע לנסיבות השיהוי, ציין בית המשפט העליון, כי קיימת רשימה פתוחה של שיקולים להם יש לתת משקל, ביניהם,

חומרת העבירה. ככל שמדובר בעבירה חמורה, "...יראה בה בית המשפט גורם המקרה את עוקצו של השיהוי שניפל בהגשתו". כמו כן, צוין כי יש לבחון האם על מי מהצדדים רובץ "אשם", ובתוך כך, יש לבחון האם השתהותה של הרשות נבעה ממניעים פסולים, או מתוך מטרה להגן על האינטרס הציבורי, ובהקשר זה, יש לבחון גם אם ה"אשם" רובץ לפתחו של הנאשם, קרי האם נמלט מאימת הדין, או ששיתף פעולה עם הרשויות. בנוסף, יש לבחון את תוצאות השיהוי על יכולתו של הנאשם לנהל את הגנתו והאם תקופת השיהוי הביאה לתוצאה בלתי צודקת ובלתי מידתית היוצרת התעמרות קשה בנאשם (ע"פ 6384/11 הנ"ל, שם, בפסקה 26).

בענייננו, ולפי תגובת המאשימה, שלא נסתרה על ידי הסניגור, חומרי החקירה בתיק התקבלו במשרדי המאשימה בחודש ספטמבר 2014. בהמשך התבקשה השלמת חקירה נוספת לפיה נגבתה הודעה נוספת מהנאשם בחודש מרץ 2016. במהלך חודש זה, וכן בחודש אוגוסט, נשלחו לנאשם מכתבי יידוע בנושא, לצד ניסיונות לקיום הליך שימוע.

בנסיבות אלה, לא מצאתי כי מדובר בהתנהלות בלתי סבירה מצד המדינה או באשם הרובץ לפיתחה, המצדיקים נקיטת צעד חריג וקיצוני של ביטול כתב האישום.

זאת ועוד, לפי הנטען בכתב האישום, מיוחסים לנאשם, מכוח אחריותו כמנהל פעיל, התחמקות מתשלום מס בגובה של 737,534 ₪. מדובר בעבירות חמורות שעונש מאסר בצידן, ולפי הפסיקה, חומרת העבירה מקהה את עוקצו של השיהוי, גם אם היה נקבע כי היה שיהוי ממושך מאוד.

טענת הנאשם היא כי בשל מצבו הכלכלי, וקריסת החברה, נגרמו המחדלים. עוד נטען, כי בשל חלוף הזמן וביעור המסמכים, לא ניתן לשחזר מסמכים. טענות אלה, אשר לא נתמכו בבדל ראיה, אין בהן כדי להוביל לקביעה כי הגנתו של הנאשם נפגעה. יוער בהקשר זה, כי לפי החוק, על הנאשם הנטל להוכיח שהעבירה נעברה שלא בידיעתו, או שנקט בכל האמצעים הנאותים כדי להבטיח את קיום הוראות החוק.

אשר לביעור החומר וחסור יכולתו של הנאשם לשמור על החומר בשל חלוף הזמן, לנאשם מיוחסות עבירות של אי דיווח החשבוניות נשוא כתב האישום, כאשר אותן חשבוניות מצויות בתיק החקירה, וכן אי הגשת דו"חות לשלטונות מע"מ. קלסרי חומר חשבוני נתפסו במהלך החקירה אצל הנאשם, כך שהחומר הרלוונטי לעניין, נשמר. במהלך חקירותיו אישר הנאשם את העסקאות והחשבוניות שהוצגו בפניו וטען שלא הגיש את הדו"חות ולא שילם את המס בשל קשיים כלכליים אליהם נקלע, כך שלא מצאתי כל בסיס בטענת הנאשם כי ישנו חוסר בחומר ראיתי, שעלול לפגוע בהגנתו.

עם זאת, ככל שיעלו קשיים ראיתיים הנובעים מחלוף הזמן, קשיים אלו והשלכתם על הגנת הנאשם, ייבחנו בבוא העת על ידי ביהמ"ש.

טענת פגם ופסול בכתב האישום - נטען כי כתב האישום הוגש כנגד הנאשמת ומנהלה, כתב האישום מנוסח במרביתו באופן עמום ומעורפל, בלשון רבים, כאשר לפי נוסחו מדובר בשני נאשמים בשר ודם שביצעו את העבירות בצוותא חדא, למרות שאין הדבר כך. בנסיבות אלה, נטען כי אין אפשרות לתת מענה מדויק לכתב האישום, כפי שהוא מנוסח, ועל המאשימה להבהיר את המיוחס בכתב האישום לנאשם, ולדייק בניסוחו בטרם מענה לכתב האישום. כמו כן, נטען כי

סעיף 119 לחוק מע"מ, אינו נזכר כלל בכתב האישום, דבר המכביד על התייחסות הנאשם לכתב האישום.

גם בטענות אלה, לא נמצא טעם של ממש המצדיק ביטול כתב האישום.

כתב האישום מגדיר במפורש את חלקו של כל אחד מהנאשמים, כאשר מצוין במפורש, כי הנאשם 2 היה המנהל הפעיל של הנאשמת 1 שנרשמה כעוסק תושב אזור אילת והאחרון, באמצעות הנאשמת 1, ביצע עסקאות חייבות במע"מ מחוץ לאזור אילת, כמפורט בכתב האישום. נטען בכתב האישום כי הנאשם לא הגיש דו"חות תקופתיים של הנאשמת 1 ולא דיווח על העסקאות הנ"ל ולא שילם את המס המתחייב מעסקאות אלו. עובדות כתב האישום, הן אלה המגבשות, לו יוכחו, את העבירות המיוחסות לנאשם ולא הוראת חוק כזו או אחרת שלא ננקבה בכתב האישום. לכן, העובדה שלא צוינה הוראת סעיף 119 לחוק מע"מ, אינה מקפחת את הגנתו של הנאשם. יצוין בהקשר זה, כי בית המשפט רשאי, לאחר שהוא שומע ראיות, להרשיע נאשם בעבירה אחרת העולה מהמסכת העובדתית שנפרשה בפניו (סעיף 184 לחסד"פ), ואשר ממילא לא ננקבה בכתב האישום. נפסק לא אחת, כי כאשר כתב האישום ברור, על אף הפגם הצורני שנפל בו, וכי אין בפגם כדי לקפח את הגנת הנאשם - ימנע בית המשפט מביטול כתב האישום (ראה ע"פ 477/10 פלוני נגד מדינת ישראל). לא מצאתי כי יש בנטען כדי לפגום בכתב האישום באופן המצדיק את ביטולו.

אי חקירת הנאשם - נטען כי הנאשם לא נחקר בטרם הגשת כתב האישום על חלק מהחשבוניות הכלולות בכתב האישום (בסכום כולל של ₪ 64,000), וכי הן לא הוצגו בפניו ולא ניתנה לו הזדמנות להתייחס אליהן ולמסור את גרסתו בהקשרן. בעניין זה מציעה ההגנה כי המאשימה תתקן את כתב האישום בהתאם.

המאשימה מאשרת כי הנאשם נחקר לגבי העסקאות והחשבוניות הרלוונטיות, כאשר רק 43 חשבוניות מתוך 48 הוצגו בפני הנאשם במהלך החקירה, וסכום המע"מ, הכולל, של החשבוניות שלא הוצגו בפניו, הינו ₪ 64,000. יצוין, כי כל העסקאות בוצעו עם שני לקוחות בלבד שצורפו לרשימת עדי התביעה ואשר נחקרו ונרשמה גרסתם.

בע"פ (מחוזי ת"א) 70035/04 **מדינת ישראל נ' בנימין חננה ואח'** (2004), קבעה כב' הנשיאה ד. ברלינר, כי גם אם אין הוראת חוק חרות ספציפית המחייבת רשות חוקרת להודיע לחשוד במה הוא נחשד, הרי שהדבר הוא בבחינת מובן מאליו. עוד הודגש שם כי: **"אי-מתן אזהרה לא בהכרח פוסל את קבילותה של הודעת חשוד, גם אם לימים תהפוך להיות הודאת נאשם"**. יחד עם זאת, העדרה של אזהרה, ועוד יותר מכך העדרו של הסבר במה הוא נחשד, עלולים, במקרים מסוימים, לקפח את הגנתו של הנאשם, וכעל שההודעה שנגבתה ממנו, כוללת הודאה, לפגוע במשקלה. חובתו של נאשם להתמודד עם ראיות הינה בעדותו בבית המשפט. העובדה שנאשם לא נחקר במשטרה יכולה להשליך, בדיעבד, על קבלתו או דחייתו של הסבר שניתן לראשונה מעל דוכן העדים, אולם לא להביא לפסילת האישום. מסקנה זו עולה בקנה אחד עם הוראת החסד"פ המאפשרת להרשיע נאשם בעבירה אחרת שנתגלתה מן העובדות שהוכחו בבית משפט, וברור שלרוב מדובר בעבירה שהוא לא נחקר עליה.

תימוכין נוספים לדברים אלה, מצינו ברע"פ 1030/05 **ריקו ברקו נ' מדינת ישראל** (2005), שם דחה ביהמ"ש העליון בקשת רשות לערער בנקודה זו, וקבע כי אכן, ככלל, מן הראוי לחקור חשוד בגין החשדות המיוחסים לו. אולם במקרה הנדון, לא נגרם למבקש נזק ראייתי או עיוות דין, שכן נתאפשר לו להציג את מלוא גרסתו בשלב מאוחר.

כך גם במקרה שבפנינו, לא הוכח, אף לא לכאורה, כי נגרם לנאשם או עלול להיגרם לו נזק ראייתי, או עיוות דין, שכן,

בחקירתו, כך נראה לכאורה, התאפשר לו להתייחס לעסקאות שהוצגו בפניו, ולאי הגשת הדוחות, והוא מסר את גרסתו, שעיקרה קושי כלכלי. עם זאת, אני חוזר ומבהיר, כי טענותיו יעמדו לנגד ביהמ"ש גם במהלך שמיעת הראיות, ואם בית המשפט יתרשם שעלול להיגרם לנאשם עיוות דין, תהיה לכך השלכה שתקבל ביטוי בהכרעת הדין.

זאת ועוד, טענת הנאשם לאי חקירתו על שני הדוחות, המהווים חלק מהאישום נגדו, נוגעת להגינות ההליך, ומתכתבת עם טענותיו בדבר קיומה של "הגנה מן הצדק". ברם, גם לפי הקריטריונים של הגנה זו, אין די בכך שנמצא פגם בהתנהלות המאשימה. בית המשפט מצווה לבחון את עוצמת הפגם, ולערך איזון בין הערכים הנוגדים, על מנת לשקול את הסעד המידתי הראוי בגין ההפרה, ככל שהייתה כזו (ע"פ 4855/02 מדינת ישראל נ' **בורוביץ**, פ"ד נט (6) 227 (2005)). עוד נפסק, כי ביטול של הליך פלילי מטעמי הגנה מן הצדק מהווה הליך קיצוני שבית המשפט יזקק לו במקרים חריגים בלבד (בר"ש 2736/11 מדינת ישראל נ' **פרלמוטר**, (2011)).

עוד יצוין בהקשר זה, כי טענותיו המקדמיות של הנאשם, בדבר קיומה של הגנה מן הצדק, כרוכות בבירור עובדתי מעמיק, ולכן הן לא יכולות להיות מוכרעות בטרם התבררו הראיות במשפט, נוכח פערים בין גרסאות ההגנה והמדינה. נפסק, כי במקרה כזה, יש לדחות את ההכרעה בטענות ההגנה מן הצדק, ולהכריע בהן במסגרת הכרעת הדין (ת"פ 4202/09 (מח' ת"א) מד"י נ' **רכט ואח'** (2011)).

סוף דבר, כפי העולה מהאמור לעיל, ככלל, בהתאם לפסק הדין בעניין **חננה** הנ"ל, אף שקיימת חובה לחקור את הנאשם ולקבל את גרסתו על כל העבירות המיוחסות לו, אין בהעדר אזהרה מפורשת ביחס לשני דוחות מסוימים, בין מכלול הדוחות שנגעו להכנסות מאותם שני לקוחות בודדים, בהם טיפלה הנאשמת, שלא הוצגו בפניו, כדי להביא לביטול של כתב האישום. יש לבחון, עובדתית, עד כמה פגמה העדר האזהרה והחקירה הקונקרטית ביכולתו של הנאשם להתגונן, וככל שביהמ"ש יתרשם, כי המחדל האמור, פגע בהגנת הנאשם או גרם לו לנזק ראייתי או עיוות דין, עלול להיות לכך השלכה על התוצאה המשפטית המתחייבת מהמחדל החקירתי. דברים אלה, כאמור, ייבחנו תוך כדי שמיעת הראיות. ברם, ההליך נמצא בשלב מקדמי. התיק נקבע לשמיעת ראיות. טרם התבררה כל התמונה הראייתית והעובדתית. הנתונים העובדתיים שנמסרו לבית המשפט היו חלקיים, ונמסרו בעיקר ע"י התביעה. ההגנה בחרה שלא לצרף חומרים עובדתיים המבססים את טענותיה. לכן, לא יהיה נכון לקבל החלטה חריגה, כמו ביטול כתב האישום, ואף לא ביטול חלקו, ללא שתפרש בפני בית המשפט כל התשתית הראייתית הרלבנטית להכרעה זו.

התוצאה הינה, איפוא, כי בית המשפט דוחה את הטענות המקדמיות, ונוכח עמדת הנאשם כפי שזו עלתה גם מהטענות הללו, ראה בכך ביהמ"ש כפירה, והתיק נקבע לשמיעת ראיות.

עם זאת, ולמען הסדר הטוב, נמצא לנכון להורות לסניגור להגיש כפירה מפורטת בכתב המתייחסת לכל אחד מסעיפי כתב האישום. הכפירה תוגש בתוך 7 ימים, עם העתק ישירות למאשימה, ותתייחס גם לנחיצות שמיעת העדים הרלבנטיים לבירור המחלוקת העובדתית.

המזכירות תמציא העתק החלטה זו לצדדים.

ניתנה היום, ח' חשוון תשע"ט, 17 אוקטובר 2018, בהעדר הצדדים.